

פני אהרות*

היא היתה לבושה שמלה חומה ועיניה החומות היו חמות ולחות. כשיצאה מבית הדין וגיטה בידה המתינו לה מבחיץ סוויירש הבלונדיני ודוקטור טנצר מזכיר הכבוד של גודר הכבאים. מתוך ריסי עיניהם היתה ניכרת שמחתם. שעה נאה כזו שמרת הרטמן נפטרה מבעלה לא ראו אפילו בחלום. שניהם נפגפו ככובעיהם כנגרה ונענעו את ידה הלגה. טוני הוציאה מטפחת וניגבה את עיניה. בתוך כך נטל סוויירש את זרועה בזרועו. טנצר הלך לימינה והרהר בלבו היום הוא ומחר אני.

מיכאל הרטמן יצא מן הפרוזדור האפל של בית-הדין, פניו היו מוסמסים ומצחו העלה קמטים. הוא נסתכל כנגדו. פתאום נתן בה עיניו בכעס ואמר עמהם את הולכת? טוני קיפלה את צעיפה כלפי מצחה ואמרה אי אתה רוצה? קולה הרופף ריטט את לבו. כעסו נשתכך ואמר אל תלכי עמהם. טוני כווצה את מטפחתה בידה וזקפה את עיניה הנזונות כנגדו ועמדה בלא כוח והניטה בו כאילו היתה אומרת התבונן עלי, סוף סוף צריכה אני לילך עם מי שהוא.

הרטמן בא אצלה. סוויירש נרתע לאחוריו. זרועו נשמטה מזרועה. טנצר שהיה נבזה מהרטמן כדי ראש אחד מתה עצמו כנגדו. אבל מיד נכפפה קומתו. אמר בלבו הרי לא מירי הוציא זה אותה.

סוויירש וטנצר הניפו כובעיהם לכבודה והלכו. דרך הילוכם החזירו פניהם לאחוריהם והביטו אחריו אחר מי שהיה בעלה. סוויירש רמן בין שפתיו ולמלם לעצמו דבר בזה לא ראיתי מעולם. טנצר קינח את משקפיו ואמר בחיי סנדלו של האפיפיור, על כגון זה אפילו מתמד היה מנענע בזקנו. סוויירש קימט את פיו. כעסו של הרטמן ולא ליצנותו של טנצר.

הרטמן מתח את זרועו ובקש לשלכה בזרועה של טוני, אבל מיד החזיר את ידו שלא תרגיש שהוא נועש.

לא שהו הרבה עד שיצאו מן העיר. הבתים נתמעטו ואילנות נתרבו. רוח קלה רפרפה בין האילנות והעלים החומים פרנסו. טוני צמצמה את מטפחתה בידה וריסיה נתחללה.

שעה קלה היו מהלכים שותקים. כשהתרחבה הדרך זנתמעטו עוברים וישיבים פתח הרטמן ודיבר. דבריו היו סתומים. כל דיבור או קטוע או בלוע. טוני פיה רעד קצת. הקמט החדש שעלה לה על שפתה העליונה רפרף כל שהוא. פעם ושחים החליקה את קמטה בלשונת.

שניהם לא הזכירו את הבנות, אבל לבם הגה בהן הרבה. ביאטא היא הבכירה היתה בת תשע, וכבר הכירה שאבא ואמא כועסים זה על זה, דינאטא היא הצעירה היתה כבת שבע ועדיין לא הרגישה ברבר. הן דרו אצל דודתן הזקנה שלקחה אותן לביתה משניטל השלום מבית אבותיהן.

(* נדפס ברשות הוצאת שוקן, ברלין.)

הרטמן הביט לפניו באדם שמבקש מקום לרגליו. עיניה של ביאטא נראו לו כבשעה שראתה פעם ראשונה אבא ואמא מתקוטטים. ספרנות של תיגוקת היתה בה, ועוד אחרת היתה בה, תמיהה שגדולים עושים מריבה זה עם זה. עיניה הכחולות נתעננו כאותה שעה ועצבות גדולה רחפה על פתחי פיה. לבסוף הורידה ריסייה ויצאה.

הרטמן הסיר את כובעו וניגב את מצחו וסינח את דצועת העור שבפנים של הכובע וחזר ונתן את הכובע בראשו ודיבר מה שדיבר. אף טוני ענתה מה שענתה. אילו שמעו מה שאמרו היו רואים שאין דיבור מצטרף לחברו, אלא שהלב היה מלא והאזנים לא שמעו.

בדרך באה תיגוקת אחת והושיטה לו להרטמן אגודה של כוכבות. הרטמן עמד ותהא באדם שהלך לתומו והפסיקוהו באמצע. לבסוף נטל את ארנקו וורג לה מטבע של כסף. ועדיין לא הסתלקה התיגוקה. טלפניו. הביט בטוני אפשר שידעת היא מה מבקשו תיגוקת זו ממנו. פשטה טוני את ידה ונטלה או הפרחים והריחה בהם והתיגוקת הלכה לה. הרטמן ישך רוח ואמר מעסק זה יצאתי בשלום.

טוני הכירה בקולו משאמר מעסק זה יצאתי בשלום משמע שמעסק אחר קשה מזה לא יצא בשלום.

אף על פי כן לא שאלה אותו כלום. יודעת היתה טוני ואין דרכו של מיכאל הרטמן לדבר עמה בעסקיו, אלא שכבר נפתח לבו של הרטמן והתחיל מספר על עסקי זכירה וקבלנות שנכנס בהם שלא בטובתו ואינו יכול ליפטר מהם, זהם גורמים לו כל יום הפסד ממון ואיבוד זמן וגוררים אחריהם כל מיני סכסוכים עם הוכרים ושותפים ובתי דינים ועדים ושליחים שקנו לעצמם במעות שלו ואחר כך חזרו וקפזו את הקניניה עליו.

הרטמן פתח באמצע הענין. מי שלא הכיר מקצה וענין לא הבין כלום. כל שכן טוני שלא היתה בסיאה בעסקי מסחר. אלא ביון שנגע הרטמן באותו ענין התחיל מספר והולך, עד שנתבררו הדברים ותפסה את כל הענין. תחילה מקצתו ואחר כך כולו, מה שסתם במקום אחד פירש במקום אחר, ומה ששייר ולא פירש פירש אחר כך. אף הוא ראה פתאום את עיניו מצד אחר. מתוך שפירש לפניו נתפרשו לו בעצמו.

מיום שנכנס באותו עסק לא היה יכול להגות ו במנגחה. כל אימת שנזכר בו היה כועס. ביותר הית מתרעם על שליחיו שמעלזו בשליחותם וקנו כמעטו. שלו לעצמם וכשראו שבאים לידי הפסד חזרו וזקפו את הקניניה עליו. עכשיו שסיפר צרתו ולא נתכוין להוכיח צדקתו ניטל רגזו ונתרבה דעתו.

טוני נתנה את לבה לכל דיבור ודיבור. מכלי סריו שמעה התנצלותו, שלא בא זעמו של מיכאל. לא כעטיים של עסקים הרעים, ולפי דרכה למרה מוה. מעשה הגט, כאילו אומר היה עכשיו יודעת את עינה כעסתי כל הימים.

אף על פי כן לא הסיתה דעתה מנגף הענין ומכל פרט ופרט. לבסוף גילתה דעתה בענוות. תחילה קמעת קמעה ואחר כך יותר ויותר. לבסוף הביטה בו מן הצד והשפילה את עיניה, כאילו אמרה מי אני שאכנים ראשי בעסק גדול כזה.

הרטמן ראה את דבריה וראה את שפלות רוחה. אבל מאחר שלא הגרל ליטול עצות מאחרים, כל שכן מפני אשתו, שתס ולא אמר כלום. וכבר היה תמיה על שסיפר עמה בעסקי מסחרו והיה תמיה עליה על שתפסה את הענין כל צרכו ונתנה לו עצה טובה. נתאום הביט בה למעלה מראשה. היא היתה נמוכה ומנו כדי ראש אחד. כתפותיה הכתושו, כמעט שכלטו חמות צנימותן, ושמלה חלסה היתה לבושה, פתוחה על כתפיה ופרופה ונאותות בטבעות שתורות עשויות ימין של שיראים ושתי נקורות לבנות של כתנתה ראו מתוכן. בקושי משך ידו שלא להחליקה.

מימיו לא הרבה הרטמן שיחה עם אשתו כל-ישכן עסקי מקה וממכר. מיום שנכסה תחם בין הבית ובין ית המסחר. אבל הרשויות היו נושכות זו בזו בפעמים נכנס לביתו כשעסקיו מטרדיים אותו. היתה וני מבקשת ממנו שיסיח לה דאגתו היה נוזף בה. וסר היה הרטמן דיו לעסק שיחא אוכלני בחנות, בית רוצה אני לפוש מן הצרות. ומאחר שאין השבותיו של אדם נתונות ברשותו נעשה ביתו סניף יגתו, אלא שבתנותו עסקיו מבליים את מחשבותיו ובביתו מחשבותיו מבולות אותו. מתוך כך היה זועם.

הוא התחיל מעשו, תחילה כדי לעמעם על מחשבותיו אחר כך מתוך עמעום. תחילה צינריות צינריות ואחר כך צינרות צינרות, תחילה במנין ולבסוף בלא מנין. היו אשתו ובנותיו מכעכעות מן הטבק ומן העשן, לא שגיה בהן. מתוך שקירר רוחו בעישון לא ראה נזק, ידרכא, החזיק טובה לעצמו שהוא יושב לו דומם אינו מבקש מאחרים כלום. הרגיש שאינו נוהג שגרה תלה לו באשתו שמבקשת לה מוכתה ממקום יחר. הוא היה מסנא לה מכל איש מכל אשה מכל תיגוק. ראה אותה מסיחה עם אדם, מדברת עם אשה, נוטלת תיגוק של אחר על זרועותיה, היה אומר וכי אין לה בעל, וכי אין לה בית, וכי אין לה ביאטא ודינאטא? כך וכך קבין של אהבה, של הסברת פנים יש לכל אדם ואדם וכל המכובד סב אחד מהם לסוף וא חסר מה שבזבו. אלא כדרך שהוא נתן לעסקיו כך צריכה היא להיות נתונה בגלה לביתה. לימים ירגל בה, לא מפני שהסכים עמה אלא מפני שנתמעטה בעיניו.

טוני נדרה את הסוכך שלה, פתאום נעצה אותו בקרקע וחטטה לפנייה. לפני שנים, לפני נישואיהם היתה תנועה זו משכרתו ממש. אבל מעולם לא הגיד לה, ואף היא לא הרגישה ברבר.

החמה עמדה לשקוע וצילם היה מאריך והולך. הרטמן כפה ידיו על צילה ונפשו התחילה תומת. דרך הילוכם באו לעיבורה של העיר, אבל דעתם

החמה עמדה לשקוע וצילם היה מאריך והולך. הרטמן כפה ידיו על צילה ונפשו התחילה תומת. דרך הילוכם באו לעיבורה של העיר, אבל דעתם

לא היתה לחזור. החמה שקעה והלכה ורוח צוננת נשבה ואילנות ומקשאות העלו ריחות טובים של פירות ושל ירקות שהבשילו והדרך האפילה והלכה והבוכים עמדו לצאת ויצאו והאירו לפניהם את נתיבותיהם.

כתיים וצריפים מוקפים גנים ומקשאות עמדו עדממתם וריח של חרולים חרוכים ושל בקר עלה מן המרעית. כהאי ובתולה ישבו חכוקים וריברו בקול. פתאום נסתמנו קולותיהם. ההמוניות הביטו לפניהם כעין אחת ורוח קלה רפרפה בשדה. תינוק רץ וקיסם דלוס בירו, נראה הרבר שכלו הנפרורים בבית ושלתתו אמו אצל שכנתה.

הרטמן הוציא ציגרטת מכיסו. אבל ריח השרה ומראה הקיסם הרלוס הסירו תאוות העישון מלבו. שעה קלה אָחו את הציגרטת כיר עד שנמללה בין אצבעותיו וזרקה.

שלא מדעת הריח באצבעותיו. רוחו הטובה ששרתה עליו החילה נסתלקה ממנו. אחר שדיבר עם טוני ומצא עצמה נָאָה כא עם עצמו בטרוניא שכל אותן השנים שרד עמה היה כובש ענייניו בלבו ולא שח עמה על עסקיו. אלמלא לא כבש דבריו סמנה ולא נוף בה כל הימים לא היה שרני בלא עזר ולא היתה היא רואה את עצמה וזה עמו. סוסר באנאלי זה יפה היה לו בשעה זו. מפני שמצא בו תוכחה לעצמו וליומר זכות על טוני. זאת ועוד אחרת, מאחר שלא היה מדבר עמה על עסקיו לא נתן לבו על עסקיה — כל כמה שלא רָאָה בהם כדי פניעה בכבוד עצמו.

פתאום עמד ואמר שווירש זה אין דעתי סובלתו. טוני שתקה ולא אָמרה כלום. מיכאל הוסיף ואמר אין דעתי סובלתו. דוקטור טנצ'ר? שאלה טוני בלחש. דוקטור טנצ'ר? הרטמן פרס את השם ואמר דוקטור טנצ'ר גרוע ממנו. מאוסים עלי כָּל הַטַּנְצֵרִים שבעולם, כמדומה שאינם מבקשים לעצמם כלום, ובאמת הם מארבים כל ימיהם למה שמוכן לחבריהם. סווירש — יודע אני למה הוא מתאוה. כשאני רואה את עיניו הבולטות ואת צפרניו העשויים מיד אני יודע מה הוא מבקש. אבל טנצ'ר לעולם נפשו סתומה, אי את יודעת מה חביב עליו. אפילו אשה אינה מושבת את לבו על ידי עצמה, כשביל שהיא נָאָה, כשביל שהיא בעלת קומה, כשביל שקולה נאה, אלא מפני שהיא אשת איש. יתר על כן מפני שאחרים נתנו עיניהם בה הלך הוא ונטפל לה.

טוני הנביחה עיניה בנגד מיכאל ונסתכלה בו ארוכות. מכמה הנלכב הפיס את דעתו. בעצם לא רָאָה את עיניה כהשיכה, אבל לבו הרגיש בתן. אלו עינים שמורות לך במאור מאור על כל דיבור ודיבור, כאילו הקנית לה תורה וחכמה שאינה יכולה לקנותן מעצמה. הרטמן שכעס על סווירש ועל טנצ'ר ועל עצמו נחרצה לכסוף נפנה בכובעו כלפי בית מאיר ואמר שם נפוש ושם נסער. טוני צפתה כנגדה ואמרה את בית מזון שם. הרטמן שחשש שמא לא ימצאו סעודה מספיק הקדים ואמר ברבורים אכוסים לא נמצא שם, מכל מקום לא נצא רעבים.

אָדָם וסולם בזרועו כא ועטר אצל פנס והרליקו יורד והלך אצל פנס אחר והרליקו. הדרך התחילה מאירה והולכת. טוני רפרפה בעיניה, משכה רוח והסמיקה. מיכאל פנה כנגדה ושאל מה יש. טוני הביטה כלפי צילה וענתה לא כלום. פתאום נראו שני צללים, ראשו של אחר בצד ראשה של טוני וראשו של אחר בצד ראשו של הרטמן. לכסוף נגלו עליהם שני בני אָדָם, כחור ובתולה. תנועותיהם העירו על שמחתם. כל האויר כולו נתרווח ממאווייהם הגלומים. הרטמן הביט בהם ועיניהם חייכו

כנגדו. טוני הורידה את ראשה ושגב הטטה לסניה בסוכך שבירה בקרקע.

לא שהו עד שבאו אצל נן גדול גִּדְרֵר משלש רוחותיו ושערו פתוח ושני פנסים דלוקים מכאן ומכאן, ופנסים קטנים בדמות אנשים בדמות תפוחים תלויים על אילנות שבגן.

הרטמן נסתכל בשלט ואמר לא טעיתי. אשה שמנה בעלת איברים ישבה על חצי שילחה של המעלה התחתונה שלפני הכית וקינכה ירקות. בכניסתם בירכה אותם בקול ושלשלה את שמלחה למטה מנרביה.

הרטמן אָמר בלבו נערה זו אדמונית היא, — וערשנית. אף על פי שאיני רואה בהשיכה לבי מניד לי ששערה אָדָם ופניה מלאים ערשים. טוני נענעה בראשה.

מיכאל נסתכל בטוני, כלום אמר בפיו מה שהגה בלבו? לכסוף נטל מידה את הסוכך והניחו על כסא אחד והניח עליו את כובעו. המלצר בא והחווה להב קידה ונתן להם תפריט קטן וקינח את השולחן בזריות ונתן את הפרחים ככוס של מים ועמד והמתין עד שיבחרו להם האורחים מה יאכלו.

הרטמן הכיט בתפריט ואמר הלא כל המאכלים כבר נאכלו. המלצר זקף עצמו על כהונות הליו והביט באחוריו כתפני של הרטמן בתפריט, רָאָה את המלצר ואמר אין בכך כלום. רעונכם אני מביא מיד. את, אָמר הרטמן מעמעמים אתם על סחורתכם. המלצר הרבין ראשו ואמר ברובתכם, המאכלים שהעבירו עליהם קולמוס כבר נאכלו, אלא שבשלו אחרים ולא הספמנו לרשום. אם כן, אָמר הרטמן, יש לנו לשמנה שני מאכלים חדשים. המלצר נענע בראשו כאָדָם שאוהב שמחתכם היא כבודנו ושאל פת שחורה או פת לבנה. פת שחורה אָמרה טוני, סעודה כמוצאי העיר צריכה פת שחורה.

ולשתתף שאל המלצר בהכנעה ורמוז על השתיה. גם לשתות, ענה הרטמן והראה באצבע על שורה אחת שברשימת היינות ואמר בקבוק שלם.

בעלי מזל אָנָה, אָמר מיכאל לטוני אחר שהלך המלצר. טוני החליקה בלשונה את הקמט שעל שפתה העליונה, הסמיקה ואָמרה הן.

המלצר חזר ומכבדת מלאה אוכלין בידו. מיכאל וטוני ישבו האבים לאכילת. טוני נתביישה ממיכאל שהיא אוכלת הרבה, אבל הבושה לא קיפחה את התיאבון.

תפוחי הארמה והחרד והביצים והבשר והלפת טעימים היו. כוכבים שהאירו בין עלי התורה שמיכאל וטוני ישבו תחתיה נשקפו מן הרובט כפתותים שנותנים לתוך הרובט. טוני נעצה כפת בקערה ונתכוננה להעלות כוכב. משוכו של אילן אחר נשמע קול צפור.

הלילה האפיל וחיפה על הקמטים המועטים שכפניה ופניה נתנאו. הרטמן הרחרר בלבו אפשר אשה זו אני מכיר אותה עשר שנים? שלא מדעתו כיסה את ברכיו בשולי המפה והקשיב לקול הצפור.

הנערה שקינכה ירקות תחילה עברה עליהם והביטה בהם כאילו היתה מכירה אותם שנים הרבה. הרטמן הציץ ואמר כלום לא אָמרת ששערה אָדָם? כן, אָמרה טוני.

וערשנית הוסיף הרטמן ואמר, אף על פי שלא הספיק לראות אם באמת ערשנית היא.

טוני נטלה את הכוס עם הכוכבות והנביחה אותן כנגד עיניה. הכיבון היו עליה פרחים אלו שמשמחים את העין בנויים ואינם מחורים דוקא אחר קרקע מן המגבהר, ואפילו בבית הקברות הם מרגינים לכד רואיהם. טוני כבשה את חוטמה בפרחים ושאפה ריחם בכוח.

הנערה חזרה ועברה וקופה של שזיפים בשתי

לא היתה לחזור. החמה שקעה והלכה ורוח צוננת נשבה ואילנות ומקשאות העלו ריחות טובים של פירות ושל ירקות שהבשילו והדרך האפילה והלכה והבוכים עמדו לצאת ויצאו והאירו לפניהם את נתיבותיהם.

כתיים וצריפים מוקפים גנים ומקשאות עמדו עדממתם וריח של חרולים חרוכים ושל בקר עלה מן המרעית. כהאי ובתולה ישבו חכוקים וריברו בקול. פתאום נסתמנו קולותיהם. ההמוניות הביטו לפניהם כעין אחת ורוח קלה רפרפה בשדה. תינוק רץ וקיסם דלוס בירו, נראה הרבר שכלו הנפרורים בבית ושלתתו אמו אצל שכנתה.

הרטמן הוציא ציגרטת מכיסו. אבל ריח השרה ומראה הקיסם הרלוס הסירו תאוות העישון מלבו. שעה קלה אָחו את הציגרטת כיר עד שנמללה בין אצבעותיו וזרקה.

שלא מדעת הריח באצבעותיו. רוחו הטובה ששרתה עליו החילה נסתלקה ממנו.

אחר שדיבר עם טוני ומצא עצמה נָאָה כא עם עצמו בטרוניא שכל אותן השנים שרד עמה היה כובש ענייניו בלבו ולא שח עמה על עסקיו. אלמלא לא כבש דבריו סמנה ולא נוף בה כל הימים לא היה שרני בלא עזר ולא היתה היא רואה את עצמה וזה עמו. סוסר באנאלי זה יפה היה לו בשעה זו. מפני שמצא בו תוכחה לעצמו וליומר זכות על טוני. זאת ועוד אחרת, מאחר שלא היה מדבר עמה על עסקיו לא נתן לבו על עסקיה — כל כמה שלא רָאָה בהם כדי פניעה בכבוד עצמו.

פתאום עמד ואמר שווירש זה אין דעתי סובלתו. טוני שתקה ולא אָמרה כלום.

מיכאל הוסיף ואמר אין דעתי סובלתו. דוקטור טנצ'ר? שאלה טוני בלחש.

דוקטור טנצ'ר?

הרטמן פרס את השם ואמר דוקטור טנצ'ר גרוע ממנו. מאוסים עלי כָּל הַטַּנְצֵרִים שבעולם, כמדומה שאינם מבקשים לעצמם כלום, ובאמת הם מארבים כל ימיהם למה שמוכן לחבריהם. סווירש — יודע אני למה הוא מתאוה. כשאני רואה את עיניו הבולטות ואת צפרניו העשויים מיד אני יודע מה הוא מבקש. אבל טנצ'ר לעולם נפשו סתומה, אי את יודעת מה חביב עליו. אפילו אשה אינה מושבת את לבו על ידי עצמה, כשביל שהיא נָאָה, כשביל שהיא בעלת קומה, כשביל שקולה נאה, אלא מפני שהיא אשת איש. יתר על כן מפני שאחרים נתנו עיניהם בה הלך הוא ונטפל לה.

טוני הנביחה עיניה בנגד מיכאל ונסתכלה בו ארוכות. מכמה הנלכב הפיס את דעתו. בעצם לא רָאָה את עיניה כהשיכה, אבל לבו הרגיש בתן. אלו עינים שמורות לך במאור מאור על כל דיבור ודיבור, כאילו הקנית לה תורה וחכמה שאינה יכולה לקנותן מעצמה. הרטמן שכעס על סווירש ועל טנצ'ר ועל עצמו נחרצה לכסוף נפנה בכובעו כלפי בית מאיר ואמר שם נפוש ושם נסער. טוני צפתה כנגדה ואמרה את בית מזון שם. הרטמן שחשש שמא לא ימצאו סעודה מספיק הקדים ואמר ברבורים אכוסים לא נמצא שם, מכל מקום לא נצא רעבים.

אָדָם וסולם בזרועו כא ועטר אצל פנס והרליקו יורד והלך אצל פנס אחר והרליקו. הדרך התחילה מאירה והולכת. טוני רפרפה בעיניה, משכה רוח והסמיקה. מיכאל פנה כנגדה ושאל מה יש. טוני הביטה כלפי צילה וענתה לא כלום. פתאום נראו שני צללים, ראשו של אחר בצד ראשה של טוני וראשו של אחר בצד ראשו של הרטמן. לכסוף נגלו עליהם שני בני אָדָם, כחור ובתולה. תנועותיהם העירו על שמחתם. כל האויר כולו נתרווח ממאווייהם הגלומים. הרטמן הביט בהם ועיניהם חייכו

בתלומי יושב הייתי בכרלין ונכנס זיסנשטיין לכרני. אותם הימים חזר מאפריקי וכשבא לכרלין נזכר בו. הרי מכירה את זיסנשטיין. מיום שאני מכיר אותו אני שמח עליו. מביא הוא עמו ריח מרחקים שחלמתי אני עליהם בילדותי. אותו היום לא שמחתי עליו ביותר. אפשר משום שבא אצלי בבוקר בשעה שאני אוהב לישב יחידי ואפשר משום שבהלום אין אָנָה שמחים עם אותם שאָנָה שמחים עליהם בהקין. ועוד אחד בא עמו, בחור שלא היה חביב עליו משעה ראשונה שראיתיו. נוהג היה בעצמו כאילו נתלבט עם זיסנשטיין בכל מסעותיו, וזה שהכעיסני ביותר, אבל מפני הכבוד העמדתני לו כמא והשתדלתי עמו הרבה. זיסנשטיין מצא את דירתי נָאָה ואמר הואיל ואני רוצה לישב חצי שנה או שנה בכרלין אין כדאי לי לרור בהוטל ואני מכשף לי דירה לעצמי. אָמרת

שמעתי שיש דירה נאה בשרלוטנבורג ואתה יכול
 לברך. מיד דחק עלי לילך עמו לשם. אמרתי לו לא
 השעה, צריכים לטלפן החילה ולשאול אימתי אפשר
 זא ולראות את החדרים. אבל הוא לא הניח ממני עד
 הלכתי עמו מיד.
 כשבאנו לשם לא מצאנו את בעלת הבית. וכבר
 השתי לומר ליוסנסטיין לא אמרתי לך שאין השעה
 צויה לךך ושצריכים לטלפן לבעלת הבית החילה,
 לא שלבי היה כעוס ונתייראתי שמה אוציא מפי דבר
 אינו מהוגן ושחמתי. בתוך כך עמד בן לויתו של
 מנשטיין וזירו את המשרתת שתוררו ותלך ותטרא
 ת בעלת הבית. המשרתת הביטה בו מתוך חשך
 בסוף הביטה בי והלכת. או אפשר לא השדה בו
 גום, אלא אני משנאתי ששנאתי את בן לויתו של
 מנשטיין דמיתי כך. בתוך כך נכנסה בעלת הבית.
 שחחררת, לא צעירה ולא זקנה, ספק כמנה ספק
 עתה. עיניה היו טרוטות כל שהן, אף על פי כן לא
 אהה כבעלת מום. אדרבא, מעין חוט של חן נמשך
 עיניה, כאילו שוחקת מתוך ריסיה. שאך כל הימים,
 הקיץ ולא בחלום, עינים באלו פוסלות את האשה,
 לא שדבר זה היה בחלום ובחלום נראו לי עיניה
 מות עד שלבי נמשך אחריהן. משהו משל עיני
 מנוקת היה בהן ששוחקת מתוך דמעות. אמת, משהו
 של תינוקת היה באותה אשה, אף על פי ששערה
 יד עליה שיצתה מכלל תינוקת. אף היא היתה היגרת
 שהיא, אבל אף מום זה לא נראה כמום. אדרבא,
 אית היתה כאילו חילוקה אינו חילוך אלא ריקנה.
 סמחה חביבה היתה מנצנצת מתוך שפתיה, שמחה
 אינו יודע לה שם אלא אם אני קורא לה שמחה
 דרומית, שמחה מוצנעת, בתולת עליה. החדרים
 הראתה לנו נאים היו והייתי בטוח שזיסנסטיין
 יוצה מהם. ברם זיסנסטיין הפך פניו מהם ואמר לי
 אני מיעץ לך לשכור את הדירה. הרי החורף ממשמש
 זא וחדרים אלו אין בהם תנור. הבטתי עליו בתמיחה,
 כי אני מבקש לשכור לי דירה, הרי הוא מבקש לו
 דירה, אני הרי דירה נאה יש לי ואני מרוצה ממנה,
 איני רוצה להתליפה באחרת. ברם הוא כפל את דבריו
 אמר בית בלא תנור, בית בלא תנור, אני איני מיעץ
 לשכור לך. בעלת הבית הציצה בו ואמרה, הרי יש
 אן תנור, הרי יש כאן תנור. אבל הוא נפל לתוך
 בריה ואמר יש כאן תנור, יש כאן תנור, אבל היכן
 הא עומד, בחדר המטות, בחדר המטות, ואילו חדר
 מכונה עשוי כולו זכוכית. בית דירה אתה מבקש לך
 מצופית לראות בה את הצפרים הקפואות.
 דבריו הכריעוני עד שאחזתני צנה. נסתכלתי
 זיתי שבאמת חדר העבודה ההלונות מרובים בו מן
 קירות ונענעתי בראשי ואמרתי כן הדבר. בעלת
 בית תלתה בי עיניה הטרוטות והנאות וקפה עצמה
 תוך ריקנה. הפכתי פני ממנה והרהרתי היאך אמלט
 ה הצנה, שכבר צפד עזרי על עצמי מן הצנה. בתוך
 הקיצוני וראיתי שנשטמה השמיכה מן המטה.
 בעצם אין כל הענין סדאי לדבר עליו, אמר
 רטמן, אחר שסיים לספר את הלומה. טוני נמנמה
 זא אמרה כלום. עיניה הרטיבו כל שהן. מיכאל הכיר
 טובה שלא פרשה את הלומה על פי פרויד וסייעתו.
 מה היה לו הלומה כמות שהוא, כשלגן קודם שנתמסמם.
 לא מדעת נסתכל בטוני ונדמה לו שבעינים מעין
 גיה הביטה בו בעלת החדרים. הוא חייך בקרבן
 אמר עכשיו אין היא חסרה אלא בעצם לא היה
 רע פירושה של אלא זו, אבל רומה היה עליו כשטור
 תעמוד תעמוד חגרת. מאחר שלא ראה פנים באשה
 בתלום לא ראה פנים בטוני אפילו היא היגרת. פתאום
 של את כובעו ואמר נלך.
 טוני נרתעה וקמה, הוציאה את פרחיה מן הכוס
 יערתם מן המים ועטפתם בנייר ושהתה כל שהיא,
 זא יחזור מיכאל מדעתו ולא יבקש לילך, שחשש

שמה תסתלק שלוותם בדרך.
 המלצר בא ומסר את הסוכך לטוני והחווה להם
 קידה ושהה משהו וכיבה את הפנסים.
 הנן החשיך האילנות האפילו, אחר כך האירה
 אפלתם, אחר כך הניחו העלים. צפרדע קורטעה בין
 העשבים, טוני זרקה מידה את פרחיה בכהלה. משכה
 רוח והלכה אחר מיכאל.
 שריקת צפרדעים עלתה משפת הנחל. חגטי
 החשמל התיוו נצים, נראה הדבר שנתקלקלו ולא
 הספיקו לתקנם. אחד כמה פסיעות נבלעו החוטמים
 ועמודיהם, אבל הניצוצות לא פסקו. לא של חשמל
 אלא של נחלוליות נחלוליות שניטרו את החשיכה
 באורן. טובים היו ניצוצי אורה אלו שלא באו מגבוה
 ושלא באו פתאום ושהאירו מלמטה ושהאירו בלא
 הפסק.
 הרטמן צפה ועמד, צפה והלך. בעצם לא הבין
 מה מתרחש לפניו, אף על פי כן היה לבו שלו. לא כמו
 שהוא נטרד בשאך העיניים שאינו יודע להולמם.
 אדרבא, יותר שהענין סתמיתו יותר נפשו נינוחית.
 בית מרבעתו והמים נענעו עצמם בדממה. הכוכבים
 חבכיבו את הגלים הנלומים והלכנה צפתה ביניהם
 ונעלמה. מרחוק נשמע קול קורא בזהרים. עוף מורף
 זעק בלילה. אחר כך נדם הקול והמנוחה שרתה
 כבתחילה.
 טוני עירסלה את רגליה וסמכה עצמה על הסוכך,
 הורידה ריסיה למטה וסילקתם למעלה, סילקתם למעלה
 והורידתם למטה. הגלים הנביהו עצמם והביטו כלפי
 מעלה כאילו בקשו להמלך בפמליא של מעלה אם לא
 הגיעה שעתם לישון. הסוף נתן ריח כמים שנתחממו
 בהמה והפשירתם הרוח.
 טוני בקשה לישון. גופה היה עד אבל עיניה היו
 ליאות. בקושי החזיקה אותן פתוחות. הסוף נשא,
 הגלים השימו, טוני הרגישה שעיניה אינן עומדות
 ברשותה. הרבה נתאמצה שלא יתעצמו מאליהן.
 לא כן מיכאל. מימיו לא היה לבו עד ועיניו
 פתוחות כבאותה שעה. כל ניד וניד היה בעיניו בעולם
 מלא. וכך היה מציץ ומביט שלא יעלם ממנו דבר
 מכל מה שנעשה בעולם.
 טוב היה לו למיכאל לעמוד עם טוני, אבל מה
 שחיה טוב לו לא היה טוב לטוני. עיפה היתה, רגליה
 לא החזיקה את גופה. לסוף הרגיש מיכאל בדבר ושאל
 אותה עיפה את? טוני ענתה אני איני עיפה. אבל
 קולה הרופף היום את פיה.
 מיכאל שהם מלוא פיו. טוני נתעוררה והביטה בו
 תמיהה. הוא הרגיש בעיניה ואמר ראיתי דבר ונזכרתי
 מעשה.
 מה המעשה שנזכרת? שאלה טוני נמרצות שלא
 בדרכה.
 מיכאל חייך ואמר פעם אהת מטייל הייתי עם
 חבנות. בדרך שאלתי אותן עיפות אתן? אמרה
 דינאטה אני איני עיפה, רק רגלי עיפות. טוני משכה
 רוח ואמרה צפורה מתוקה.
 הרטמן נתחרט שהזכיר את חבנות והביט איך
 ואילך שמה באה כרכרה ויחזרו לעיר. אבל הארמה
 עמדה שותקת. לא נשמע נלנל ענלה או רעש של אוטו.
 שוב נסתכל לכל רוחותיו שמה יש שם לשכת טיליפון.
 לבו נתמלא רחמים על אשה קטנה זו שהיא מהלכת
 לצדו עיפה. פעם ושתיים סעד אותה לתמיכה. שמלתה
 היתה מלוחלחת מן האוויר והיא היתה מרתתת. יודע
 היה הרטמן שהיא עלולה להצטנן, ואם תצטנן סופה
 להלות, אבל מה יעשה כשאין ענלה.
 העיר היתה רחוקה וטוני היתה עיפה והיתה
 מתקשה בכל פסיעה ופסיעה והאוויר היה מרטיב
 והולך. קודם כל צריכים לגוננה מן הצנה אמר מיכאל
 כלכו ועמד לפשוט את מעילו ולעטוף אוהה, אף על פי
 שידע סרבונה, שפעמים הרבה כשתיו מהלכים בדרך

יורדו נשמים היתה מסרבת להעטוף בגלימתו.
 לפשוט או לא לפשוט? אפשר בשעה זו לא תסרב,
 מכלי מקום אין לסרוב בה.
 עד שהוא מהבהב נזכר בית המזון שמערו בו.
 אמר בלבו אפשר אמצא שם מטה בשבילה. נטלה
 בורועה ואמר נלך לבית המזון. טוני נענעה בראשה
 והלכה בלא כוח.
 על יד על יד חזרו בדרך שבאו עד שהגיעו לגן.
 הרטמן רחם את המנעול הלח ופתח את השער, נכנס
 ועלה במעלות הבית. הבית היה רומם. המלצר הזריז
 וכן הנערה שהראתה להם בערב פנים של היבה לא
 נראו. בכלל לא ניכר שממתינים כאן לאורחים. כל
 פסיעה ופסיעה הכריזה על עצמה שאינה רצויה.
 הרטמן פתח את הדלת ובירך לתוך החדר.
 זמן אחד ישב מטה ליד השולחן כשהוא מוצץ
 את מקטרתו ופניו ועומים. אפשר ללון כאן? שאל
 הרטמן.
 הפונדקאי הביט פעם בו ופעם בה. ממבט עיניו
 היה ניכר שאינו שמת בזוג שבא אצלו אחר חצות
 לבקש מקלט אהבה. אחר כך הוציא את מקטרתו מפיו
 והניחה על השולחן ואמר חדר אחד פנוי.
 טוני האדימה ולבה רעד. מיכאל מיעך את כובעו
 בידו ושחק.
 בעל הבית הפך את מקטרתו על פיה והכטה
 בשולחן והוציא ממנה את אפרה ואמר את החדר
 נפנה לגברת ואף להארון נמצא מקום. נוהגים אנו
 בשעת הרחק שאנו פורסים מיוזן על גבי הביליארד
 ומציעים לאורח הגון.
 הרטמן החווה לו קידה ואמר חן חן אדוני. אפשר
 לראות את החדר? אפשר, השיב הפונדקאי והדליק נר
 והלך לפניו ופתח לפניו דלת ונכנס עמהם לחדר
 אחר מרווח שעלש מטות היו בו ואחת היתה מוצעת.
 ושולחן רחצה עמד במקצוע ועליו שתי קערות ושני
 כדים מלאים מים ובקבוק גדול מלא עד הציו מכוסה
 בכוס הפוכה, וקרן שכורה היתה תלגיה למעלה מן
 המטה המוצעת ועליה זר כלולות, וראש איל וראשו
 של חזיר הכר היו תלויים על הקירות ועיניהם זכוכית
 אדומה. הפונדקאי נטל את הכוס וכרקה לאור המנורה
 והעמידה על שוליה והמתין לאורח שיצא.
 הרטמן רצה לבדוק את המיוזן אם אינו קשה.
 הפונדקאי ירד לסוף דעתו של האורח ואמר עדיין לא
 אמר אדם לא ערכה לי שנתי בבית זה. ידו של
 הרטמן נשארה תלגיה ברפיון ופניו חורקים.
 הפונדקאי הדליק נר והעמידו לפני מטתה של
 טוני, פנה כלפי הרטמן ואמר עכשיו יבוא הארון עמי
 ואציע לו, והמתין לאורח שיצא הוא תחילה.
 הרטמן ירד לסוף דעתו של הזמן ונטל ידה של
 טוני ובירכה. ידה החמה נדבקה בידו וקולח הערב
 הקיף את לבו.
 הפונדקאי הציע להרטמן על גבי הביליארד,
 ובשעת הצעת המצעות דיבר עמו בקול אחר. פניו
 שזעמו תחילה נשתנו לפניו של חיבה. שאל אותו על
 כמה כרים הוא רגיל לשכב ואם הוא רגיל להתכסות
 בשמיכה חמה ואם הוא מבקש לשתות כלום קודם
 השינה. עכשיו שעמד האורח בלא אשה מצאו הגון.
 לבסוף מסר לו נר דליק ונפרדו ופרש ויצא. אף
 הרטמן יצא.
 הגן עמד בלא אור של הדיוט, אבל אור של גבוה
 האיר אפילו. האילנות רפרפו בעליהם וריח של
 עשבים רטובים ושל יברוחים עלה מסוף הגן ועד
 סופו. פעם פעמיים נפל ערמון ונפצע, נפל ערמון
 ונפצע.
 הרטמן עמד במקום שעמד וכיוון לבו למעשי
 הלילה. אחר שלא נתחדש כלום הלך אצל השולחן
 שמעך עליו עם טוני. הכסאות עמדו מוטים כלפי-
 המבלא והמבלא היתה מעורטלת ואנלי. טל נוצצו עליה

עד שהוא מדבר עם עצמו שמע בעין המית. מאחר שהגה באשתו נדמה היה לו שהמיה זו באָה מתדרה. מיר פקח את עיניו וזקף את ראשו ונתכוין לשמוע כל נשימה ונשימה שלה ולא שמע כלום. אָמנם אי אפשר היה שישמע את נשימותיה. אף על פי כן כיוון לבו שמא ישמע, שמא יגיע לאָזניו כלום מהווייתה שמעבר לכמה מחיצות. שוב נגלתה לפניו כביום, כשהיא מקפלת את צעיפה כלפי מוצחה ומגביהה את הכוכבות כנגד פניה ונועצת סוככה בקרקע ומפספסת את עשן הצינרטה מפניה. פתאום נתעלס הסוכך ונתבלבל העשן ונתכפלו הכוכבות ונתדברו והלכו עו שכימו כל התלולית שעמד עליה שעה קודם לכן. הרטי מן נסתבל בעיניו והיה תמיה שאינו רואה את צבען בחוץ כך נתעצמו עיניו ונתנמנמה נפשו ורוחו התחילה מרחפת והולכת בעולם החלוטות.

ונתרפא. כמה פעמים נתללגל ונפל, נפל וקם, ברם סניחה בוו לא מצא כשום נפילה. דומה שאין אָדם נועם טעם זה אלא פעם אחת בחייו. הרטמן כיבה את הנר ועצם את עיניו ונתן דעתו לזכור מעשה נפילתו. ברם כל פרט נתערב בחברו כבחלום. סכתלי הבית נשמע קול צרצר ונפסק והרממת נתכפלה. איבריו דממו ונפשו נרגעה. שוב חזר הצרצר לצרצר. מתאווה אני לדעת אָמר הרטמן לעצמו עד מתי יהא זה יושב ומצרצר ולא יתן לי לישון אבל מיד הסיה דעתו מן הצרצר והתחיל הוגה באשתו. מיד עלתה לפניו דמות דיוקנה ותנועותיה ושמלתה החומה שלבשה כיום. ברם אין להכחיש הרהר הרטמן בלבו שהיא איכה צעירת. עדיין אין שעה סלכין, אבל קמטי פניה מתרבים. קשה מהם זה הקמט שבשפתה העליונה לצר שטאל. כלום הסרה היא שן?

ועל הכסאות. הרטמן החליק את הטבלא וקינח ידו במצחו. למטה מן השולחן היתה מוטלת צינרה עבה, וזו הצינרה שהגנית על השולחן כשהתחיל מספר לה למוני את תלמו.

הרטמן הרהר בלבו שתי פעמים עמדתי בלילה זה לעשן ולא עישנתי. פעם אחת כשיצאתי עם טוני מן העיר ופעם אחת אחר הסעודה. עכשיו נעשן, מי מעכב. לא הפיח ליטול צינרה עד ששכח מה שבקש לעשות.

מה בקשתי לעשות? שאל את עצמו. לעלות על אותה תלולית שכננריו. יודע היה בעצמו שלא לזה נתכוין תחילה, אלא שלא לבוא במחלוקת עם דבריו עלה למקום שעלה.

תלולית זו כמין כיפת היתה, רחבת למטה וצדה למעלה ושילחה היה קצר, ומוקפת היתה שיחים ואוסונמיות. הרטמן משך רוח והרהר ודאי יש לכך קוץ וקוץ שם שלו. כמה שמות של קוצים אני יודע, יותר משחשבתי. תמה אני אם לא יגיע הגנן בקוצים יותר משיגע בכל הפרחים. משונים הננים, מכלים קוצים במקום נידולם ושותלים אותם שלא במקומם. אפשר השמות שאני יודע הם של אותם הקוצים שלפני. פתאום הייך ואָמר הפונדקאי הלז אינו יודע אני וטוני מה אָנו זה לזה. ראית את פניו בשעה שבקשנו סמנו מקום ללון.

כשבקש לירד נזכר שפעם אחת בקטנותו עמד על תלולית כזו ונתללגל ונפל לבקעה. כיון שזוכר אתותו אימה. הרי דבר זה יכול שישנה. באותה שעה גבר עליו פחדו, שמא יפול, שבוראי יפול, שבעצם יש לתמוה שעדיין לא נפל, ואם עדיין לא נפל סופו שיפול, ואפילו מדרך הטבע אין חשש שיפול פחדותו תפילהו ויפול. עדיין בטקומו הוא עומד, אבל רגליו אינן עומדות ברשותו, מאליהן נועשות להחליק. וכבר רָאָה את עצמו מתללגל ונופל ואיבריו מתפזרים.

אבל הוא אימץ את לבו וגבר על פחדו. מתון מתון ירד מן התלולית. כשעמד למטה היה תמיה. תלולית זו כמה גבהה, פסיעה או פסיעה ומהצה וכמה היתה מפחירתו. הרטמן עצם עיניו ואָמר עיף אני, למנוחה אני צריך.

מתון מתון חזר לבית המלון. בבית שרתה מנוחה שלימה. הפונדקאי ישב לו יחירי בקיטון כמוך לאולם וחיכך את פרסוליו ושתה מין משקה. הרטמן נכנס בחשאי ופשט את בגדיו ועלה ונשתטת על גבי הביליארד והתכסה בשמיכה ונסתבל כנגדו בקיר.

משונה הדבר אָמר הרטמן בלבו שבל אותה שעה שעמדתי בראש התלולית לא הרהרתי אלא על עצמו בלבד כאילו יחירי אני בעולם, כאילו אין אשה ושתי בנות תלוליות בי.

אוהב היה הרטמן את בנותיו, כלום יש אב שאינו אוהב את בנותיו, אלא כשאָר האבות לא זוויתר על עצמו בשביל זרעו. מעשה התלולית פקח את לבו. ברם פיקוח זה הביאו לחזור ולהתעסק עם עצמו.

מה אירעו על אותה תלולית? בעצם לא אירעו כלום. מעשה ועלה בראש התלולית ונדמה לו שהוא מתללגל ונופל למטה. ואפילו היה נופל, מה? היה משתטח וקם. הרטמן מתח עצמו על ממתו והייך ואָמר סגותך היה טנצר בשעה שהוצאתי את מוני מידיו של הבלונדיני. עדיין יש דברים לבדה בהם את הדעת. אבל נחזור לענין ראשון. מה היה מעשה התלולית? לא זו שעמדתי עליה עכשיו, אלא אותה שנפלתי הימנה. הרטמן קמץ את עיניו והזכיר לעצמו כל המעשה. מעשה פעם אחת יצא עם חבריו ועלה בראש התלולית, פתאום נמצא מוטל למטה. נפילתו אינו זוכר, אבל זכור הוא שראה את עצמו מוטל בכור, ודבר מתוק מחלחל בפיו ובכל איבריו, ושפתיו פצועות ולשונו נפגעה וכל גופו לקוי. אף על פי כן ניגותו איבריו, כאדם שזיה עמוס בגופו המתחו איבריו